

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	2Cdo/21/2024
Identifikačné číslo spisu:	3122202088
Dátum vydania rozhodnutia:	30.04.2025
Meno a priezvisko:	JUDr. Alena Adamcová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2025:3122202088.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcov: 1/ X. J., nar. M., bytom C., 2/ H. J., nar. M., bytom C., 3/ X. J., nar. M., bytom T., všetkých zastúpených advokátom JUDr. Šimonom Cibulkom, so sídlom Hodžova 53, Trenčín, proti žalovaným: 1/ Q. J., nar. M., bytom H., 2/ KOOOPERATIVA poisťovňa, a. s., Vienna Insurance Group, so sídlom Štefanovičova 4, Bratislava, IČO: 00 585 441, zastúpenej advokátom JUDr. Baltazárom Mucskom, so sídlom Vajnorská 55, Bratislava, o ochranu osobnosti, vedenom na Okresnom súde Trenčín pod sp. zn. 18C/15/2022, o dovolaní žalovanej 2/ proti rozsudku Krajského súdu v Trenčíne z 13. septembra 2023 sp. zn. 5Co/46/2023, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a .

Žalobcom 1/, 2/ a 3/ priznáva voči žalovanej 2/ nárok na náhradu trov dovolacieho konania v plnom rozsahu.

Žalovanej 1/ nárok na náhradu trov dovolacieho konania nepriznáva.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Trenčín (ďalej aj „okresný súd“ alebo „súd prvej inštancie“) rozsudkom z 27. marca 2023 č. k. 18C/15/2022-90 výrokom I. žalobu voči žalovanej 1/ zamietol; výrokom II. žalovanej 2/ uložil povinnosť zaplatiť žalobcovi 1/ sumu 13.000 eur do 3 dní od právoplatnosti tohto rozsudku; výrokom III. žalovanej 2/ uložil povinnosť zaplatiť žalobkyni 2/ sumu 13.000 eur do 3 dní od právoplatnosti tohto rozsudku; výrokom IV. žalovanej 2/ uložil povinnosť zaplatiť žalobcovi 3/ sumu 5.000 eur do 3 dní od právoplatnosti tohto rozsudku; výrokom V. vo zvyšnej časti žalobu voči žalovanej 2/ zamietol. Výrokom VI. žalovanej 1/ voči žalobcom 1/ - 3/ priznal nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %, o ktorých výške bude rozhodnuté samostatným uznesením po právoplatnosti tohto rozsudku s tým, že zaplatením trov konania jedným zo žalobcov zaniká povinnosť úhrady ostatných žalobcov. Výrokom VII. žalobcom 1/ - 3/ voči žalovanej 2/ priznal nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %, o výške ktorých bude rozhodnuté samostatným uznesením po právoplatnosti tohto rozsudku.

1.1. V odôvodnení rozsudku uviedol, že žalobcovia 1/ - 3/ sa podanou žalobou domáhali od žalovaných 1/, 2/ zaplataenia nemajetkovej ujmy, a to vo výške 24.000 eur v prospech žalobcu 1/, vo výške 24.000 eur v prospech žalobkyne 2/ a vo výške 20.000 eur v prospech žalobcu 3/ a náhrady trov konania. Žalobu odôvodnili tým, že žalovaná 1/ dňa 08. 07. 2018 motorovým vozidlom narazila do cyklistky O. J., ktorá následkom poranení pri tejto nehode v nemocnici zomrela. O. J. bola dcérou žalobcov 1/, 2/ a sestrou žalobcu 3/, ktorí žalobu podali v zmysle § 11 a § 15 Občianskeho zákonníka.

1.2. Na základe vykonaného dokazovania mal súd za to, že žaloba je čiastočne dôvodná. Keďže žalovaní 1/, 2/ v konaní vzniesli námietku premlčania žalobcami uplatneného nároku, zaoberal sa súd na prvom mieste práve otázkou premlčania. Žalobcovia svoj nárok na náhradu nemajetkovej ujmy odvodili od dopravnej nehody, ktorej priamou účastníčkou bola ich dcéra a sestra, ktorá na následky zranení dňa 11. 07. 2018 zomrela. Premlčacia doba teda v danom prípade začala plynúť dňa 12. 07. 2018 a uplynula dňa 12. 07. 2021. Žaloba bola súdu doručená až dňa 29. 03. 2022, t. j. po uplynutí zákonom stanovenej 3-ročnej premlčacej doby. Súd tiež skúmal, či vznesenie námietky premlčania zo strany žalovanej 1/ nie je v rozpore s dobrými mravmi (§ 3 ods. 1 Občianskeho zákonníka) a dospel k záveru, že vo vzťahu k žalovanej 1/ je žalobcami uplatnený nárok na náhradu nemajetkovej ujmy premlčaný v celom rozsahu, a preto žalobu vo vzťahu k žalovanej 1/ v celom rozsahu zamietol. Čo sa týka vznesenej námietky premlčania vo vzťahu k žalovanej 2/, tu súd rovnako aplikoval premlčaciu dobu v dĺžke 3 roky, avšak jej začiatok plynutia stanovil v zmysle § 104 Občianskeho zákonníka až jeden rok po poisťnej udalosti. Uvedené znamená, že ak O. J. zomrela dňa XX. XX. XXXX, premlčacia doba vo vzťahu k žalovanej 2/ začala plynúť až dňom 12. 07. 2019 a uplynula dňom 12. 07. 2022. Žaloba bola súdu doručená dňa 29. 03. 2022, t. j. v rámci plynutia premlčacej doby. Keďže v súdnej veci došlo v dôsledku neoprávneného zásahu žalovanej 1/ k úmrtiu člena rodiny - dcéry a sestry, čo možno spravodlivo považovať za neodčiniteľnú ujmu, a ako takú by ju v rovnakej situácii pocíťoval každý, súd zastával názor, že podmienky pre takýto spôsob odškodnenia žalobcov sú splnené. Za stavu, keď medzi žalobcami 1/, 2/ a zosnulou existoval vysoko intenzívny pozitívny vzťah a medzi žalobcom 3/ a zosnulou existoval tiež pozitívny, ale nie až tak intenzívny vzťah ako bol vzťah so žalobcami 1/, 2/, s ohľadom na vek žalobcov 1/ - 3/, finančnú (ne)odkázanosť, ako aj s ohľadom na postoj žalovanej 1/ k spáchanému skutku, jej ospravedlnenie a podporne aj jej majetkové pomery, po porovnaní rozhodnutí súdov v obdobných veciach, dospel súd k záveru, že spravodlivému usporiadaniu zodpovedá náhrada nemajetkovej ujmy v prospech žalobcov 1/, 2/ vo výške 13.000 eur pre každého a v prospech žalobcu 3/ vo výške 5.000 eur, ktorú uložil žalovanej 2/ žalobcom v týchto výškach zaplatiť. Vo zvyšnej časti súd žalobu zamietol, nakoľko mal za to, že nemajetková ujma nad rámec súdom priznanej výšky je neprimeraná.

2. Krajský súd v Trenčíne na odvolanie žalobcov rozsudkom z 13. septembra 2023 sp. zn. 5Co/46/2023 prvým výrokom rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutej časti vo výrokoch I., V., VI., VII. potvrdil. Druhým výrokom priznal žalovanej 1/ voči žalobcom 1/, 2/ a 3/ nárok na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100 %. Tretím výrokom priznal žalovanej 2/ voči žalobcom 1/, 2/ a 3/ nárok na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100 %.

2.1. Odvolací súd v celom rozsahu poukázal na vecne správne odôvodnenie rozsudku súdu prvej inštancie, s ktorým sa v celom rozsahu stotožnil. Prvoinštančný rozsudok vo výrokoch II., III., IV. odvolaním napadnutý nebol, a preto zostal v týchto výrokoch právoplatný a rozhodnutím odvolacieho súdu nedotknutý. Súd prvej inštancie vzal do úvahy všetky skutočnosti, ktoré z vykonaných dôkazov alebo prednesov účastníkov vyplynuli, neopomenul rozhodujúce skutočnosti, ktoré boli vykonanými dôkazmi preukázané alebo vyšli počas konania najavo, výsledok hodnotenia dôkazov zodpovedá tomu, čo malo byť zistené spôsobom vyplývajúcim z § 191 až § 194 CSP. Pri rozhodovaní použil správny právny predpis, správne ho vyložil a na daný skutkový stav ho aj správne aplikoval. V súvislosti s námietkami odvolateľov odvolací súd poukázal na dostatočné skutkové zistenia súdu prvej inštancie, správne závery pokiaľ ide o premlčanie, vrátane možnosti spočívania i rozporu námietky premlčania s dobrými mravmi, dôvodnosť priznania nemajetkovej ujmy a kritériá primeranosti odškodnenia priznaním nemajetkovej ujmy a napokon i závery o náhrade trov konania. Ku všetkým týmto zásadným skutočnostiam a zároveň i terčom odvolacích námietok doplnil odvolací súd vlastné dôvody.

3. Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podala dovolanie žalovaná 2/ (ďalej aj „dovolateľka“), a to voči jeho výroku I. Prípustnosť a dôvodnosť dovolania odôvodnila ustanovením § 421 ods. 1 písm. c) CSP. Namietala, že odvolací súd vec nesprávne právne posúdil v otázke premlčateľnosti práva na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch pozostalých, po obeti dopravnej nehody voči žalovanej 2/ v postavení poisťovateľa škodcu v kontexte zákona č. 381/2001 Z. z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu, spôsobenú prevádzkou motorového vozidla. Dovolateľka poukázala na rozdielnu súdnu prax. Vo vzťahu k uplatnenému nároku na nemajetkovú ujmu voči nej zdôraznila, že v postavení poisťovateľa nie je možné v otázke premlčania prijať záver o aplikácii ustanovenia § 104 Občianskeho zákonníka. Tento záver konajúcich súdov je nedostatočne odôvodnený a v konečnom dôsledku spôsobuje zmätočnosť, nepresvedčivosť a nepreskúmateľnosť rozhodnutia. Dovolateľka navrhla, aby dovolací súd napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu zmenil tak, že žalobu voči nej v celom rozsahu zamietne, alternatívne rozhodnutie zruší a vec vráti odvolaciemu súdu na ďalšie konanie. Zároveň žiadala, aby jej dovolací súd priznal nárok na náhradu trov dovolacieho konania v rozsahu 100 %.

4. Žalobcovia vo vyjadrení k dovolaniu žalovanej 2/ uviedli, že je neprípustné, keďže v konaní nepodala odvolanie, a teda predmetom odvolacieho konania nebola otázka premlčania ich nároku vo vzťahu k žalovanej 2/. Navrhli preto dovolanie odmietnuť, prípadne zamietnuť.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací [§ 35 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „CSP“)], predovšetkým skúmal, či dovolanie bolo podané oprávnenou osobou (§ 424 CSP), pričom dospel k záveru, že dovolanie žalovanej 2/ treba odmietnuť (§ 447 písm. b) CSP). Na stručné odôvodnenie (§ 451 ods. 3 veta prvá CSP) dovolací súd uvádza nasledovné:

6. Prípustnosť dovolania má vo všeobecnosti stránku objektívnu a subjektívnu. Objektívna stránka sa nevzťahuje na osobu konkrétneho dovolateľa a zohľadňuje (len) vecný aspekt tohto oprávneho prostriedku - či smeruje proti rozhodnutiu vykazujúcemu zákonné znaky rozhodnutia, proti ktorému je dovolanie prípustné (objektívna prípustnosť dovolania je vymedzená ustanoveniami § 420 a § 421 CSP). Subjektívna stránka prípustnosti dovolania sa naopak viaže na osobu konkrétneho dovolateľa a zohľadňuje osobný aspekt toho, kto podáva dovolanie - či je u neho daný dôvod, ktorý ho oprávňuje podať dovolanie. Skúmanie prípustnosti dovolania z hľadiska objektívneho nasleduje až po skúmaní subjektívnej stránky prípustnosti dovolania; pokiaľ dovolací súd dospeje k záveru, že dovolanie nie je subjektívne prípustné, nepristúpi už k skúmaniu prípustnosti dovolania z hľadiska ustanovení § 420 a § 421 CSP.

7. Podľa § 424 CSP môže dovolanie podať iba strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané. Otázku, či dovolateľ je procesnou stranou uvedenou v § 424 CSP, treba vždy riešiť s prihliadnutím na individuálne okolnosti daného prípadu.

8. Dovolací súd dospel k záveru, že žalovaná 2/ nie je v danom prípade procesnou stranou, ktorá je oprávnená podať dovolanie. Ako totiž vyplýva z obsahu spisu, žalovaná 2/ proti rozsudku súdu prvej inštancie, ktorým jej, okrem iného, bola uložená povinnosť uhradiť žalobcom náhradu nemajetkovej ujmy, nepodala účinne odvolanie; odvolanie podali len žalobcovia, pričom žalobcovia nenamietali výrok II., III., IV. a VII., ktorými boli žalovanej 2/ uložené povinnosti. Tým, že žalovaná 2/ nepodala účinne odvolanie proti rozsudku súdu prvej inštancie, vo výrokoch II., III. a IV. (voči nim vecne smeruje dovolacia argumentácia žalovanej 2/) tento voči nej nadobudol právoplatnosť. Predmetný výrok súdu prvej inštancie nemožno v dovolacom konaní posúdiť, lebo dovolaním možno napadnúť iba rozhodnutie (výrok rozhodnutia) odvolacieho súdu.

8.1. Pokiaľ ide o výrok VII. rozsudku súdu prvej inštancie, tento síce odvolací súd potvrdil, avšak podľa názoru dovolacieho súdu sa tento výrok dostal do potvrdzujúcej časti rozsudku odvolacieho súdu len nedopatrením. Z odôvodnenia rozsudku krajského súdu nevyplýva, že by sa ním súd osobitne zaoberal, napokon ani nemohol, nakoľko voči nemu neboli žalobcovia oprávnenými osobami na podanie odvolania, lebo bol v celom rozsahu v ich prospech. Takisto ani povinnosť stanovená vo výroku VII. rozsudku

súdu prvej inštancie nie je v odvolaní osobitne namietaná. Aj keby teda odvolanie smerovalo voči výroku VII. nemohlo by nič zmeniť v neprospech žalovanej 2/, a teda aj voči takto potvrdenej časti rozsudku je dovolanie podané neoprávnenou osobou, a teda subjektívne neprípustné.

8.2. Spomedzi rozsudkom odvolacieho súdu potvrdených výrokov rozsudku okresného súdu sa žalovanej 2/ týkal výrok V., ktorým bola zamietnutá žaloba voči žalovanej 2/ vo zvyšku. V tejto časti však bolo rozhodnutie súdu prvej inštancie potvrdené, teda odvolací súd rozhodol v prospech žalovanej 2/. Ani v tejto časti nemožno žalovanú 2/ považovať za účastníčku (subjektívne) oprávnenú podať dovolanie.

9. Na základe uvedeného dovolací súd dovolanie žalovanej 2/ ako podané neoprávneným subjektom odmietol podľa § 447 písm. b) CSP. Vzhľadom na subjektívnu neprípustnosť dovolania žalovanej 2/, opodstatnenosť dovolacieho dôvodu neskúmal.

10. O nároku na náhradu trov dovolacieho konania dovolací súd rozhodol v zmysle § 453 ods. 1 CSP v spojení s § 262 ods. 1 CSP tak, že žalobcom priznal nárok na náhradu trov dovolacieho konania voči žalovanej 2/ v súlade so zásadou úspechu vyplývajúcou z § 255 ods. 1 CSP s tým, že o výške náhrady trov dovolacieho konania rozhodne súd prvej inštancie v zmysle § 262 ods. 2 CSP. Žalovanej 1/ nárok na náhradu trov dovolacieho konania nebol priznaný, nakoľko v súvislosti s predmetným konaním jej žiadne trovy nevznikli.

11. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.